

правознавства, художньої культури тощо). Заклади освіти, які здійснюють поглиблену підготовку учнів з окремих предметів, можуть доповнювати ДПА додатковим обов'язковим іспитом із предмета поглибленого вивчення.

Тому пропонуємо кілька моделей організації ДПА, які надаватимуть більш достовірну інформацію про навчальні досягнення випускників гімназій. Комплексний іспит може відбуватися за такими модельними підходами: а) як єдиний (інтегрований) екзамен на міжпредметній основі; б) як комплексний тест, що складається з кількох предметних субтестів; в) як іспит із предметів за вибором учня (наприклад, з чотирьох природничих предметів треба обрати три); г) як проект за певною проблематикою, який поданий на конкурс (наприклад, МАН) і одержав визнання на ньому (відзначений дипломом).

---

## **ВПЛИВ ЧИННИКІВ ПРОФЕСІЙНОГО І ДЕМОГРАФІЧНОГО ХАРАКТЕРУ НА ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ І МЕТОДИЧНИХ АСПЕКТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

*Т. О. Лукіна, докт. держ упр.*

У процесі визначення та обґрунтування теоретико-методичних аспектів державної підсумкової атестації (ДПА) у формі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) здобувачів базової загальної середньої освіти (ЗСО) нами виявлено і доведено наявність статистично значущого впливу окремих ознак професійного і демографічного характеру (таких як: вік, стать, спеціальність, посада і термін перебування на ній) різних груп педагогів – методистів, директорів закладів освіти і вчителів – на визначення ними концептуальних і методичних аспектів організації та проведення цієї форми підсумкового оцінювання результатів навчання.

Основним інструментом виступала анкета. У дослідженні брали участь 47 методистів, 109 директорів закладів ЗСО та 73 вчителі різних спеціальностей. Респонденти представляли різні типи населених пунктів і області України. Мета проведеного нами експериментального дослідження полягала у виявленні статистично значущих відмінностей в оцінюванні різними категоріями педагогів ступеня готовності (методичної, інтелектуальної, організаційної, технологічної та ін.) учнів 9-х класів до складання ДПА у формі ЗНО, розумінні педагогами основного призначення (мети), а також найбільш при-

йнятного способу використання результатів складання ДПА здобувачами базової ЗСО.

Для опрацювання результатів дослідження було використано програмний пакет “Аналіз даних” MS Excel. Результати опитування опрацьовувалися за допомогою засобів описової статистики, однофакторного дисперсійного аналізу, кореляції та методики обчислення сили впливу фактору за Снедекором.

Найбільший вплив на визначення концептуальних і методичних засад ДПА у формі ЗНО здобувачів базової (ЗСО) продемонстрував чинник “педагогічний стаж” вчителя. Виявлена спадна кореляційна залежність підтримки ідеї запровадження ДПА випускників гімназій від педагогічного стажу вчителя свідчить про значно вищу готовність до використання такої форми підсумкового контролю результатів навчання учнів у педагогів старшого віку, ніж у молодих спеціалістів зі стажем до 5 років. Високий ступінь впливу виявили також фактори віку, спеціальності та посади педагога. Варто зазначити, що відповідно до концепції освітньої реформи, ДПА для випускників гімназій має забезпечити вибір того чи іншого профілю навчання учня у старшій школі. Однак у ході дослідження виявлено, що саме цей варіант формулювання основної мети ДПА не викликав належної уваги з боку практично усіх груп посад педагогів. Доведено, що фактор гендерної належності різних категорій педагогів практично не впливає на визначення концептуальних і методичних засад ДПА, окрім незначного впливу на позитивне сприйняття вчителями ідеї запровадження ДПА у формі ЗНО ( $F(3,918) = 20,874$  за умови  $p < 0,0000$ ).

---

---

## ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ТЕСТУВАННЯ

*Ю. О. Жук, докт. пед. наук, доц.*

Постійне бажання збільшити об'єктивність оцінювання результатів навчання призвело до розширення застосування тестових технологій особливо на рубіжних етапах навчального процесу. Починаючи з 2008 року, систематичне вимірювання результатів успішності випускників середньої школи стало в Україні частиною освітньої політики держави. Впровадження ЗНО як механізму відбору вступників до вишів ще більше посилило вплив тестів на долю випускників середніх закладів освіти. Нормативно орієнтовані тести ЗНО виступають як кінцевий арбітр у вирішенні долі випускника.